Цимбалюк Назарій. Корпоративний стандарт управлінського обліку та внутрішньої управлінської звітності в Україні: організаційно-методичні засади формування. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2026. Випуск 2. С. 153-163.
DOI: https://doi.org/10.35774/ibo2026.02.153

УДК 657.411:631.115.8
JEL Classification: M41, M10

Цимбалюк Назарій[2]
здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (доктор філософії)
Вінницький національний аграрний університет
м. Вінниця, Україна
E-mail: Signlibra94@gmail.com
ORCID: 0009-0005-8117-3409

КОРПОРАТИВНИЙ СТАНДАРТ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ВНУТРІШНЬОЇ УПРАВЛІНСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ: ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ

Анотація

Вступ. *Складність організаційної побудови корпоративних підприємницьких структур, функціональна відокремленість бізнес-одиниць та відмінності їх інформаційних потреб зумовлюють необхідність узгодження корпоративної методологічної єдності управлінського обліку з можливістю адаптації локальних облікових процедур.*

Методи. *Методологічну основу дослідження становлять системний і процесний підходи. Застосовано методи аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, структурно-функціональний метод і моделювання для побудови дворівневої системи регламентного забезпечення управлінського обліку.*

Результати. *Обґрунтовано доцільність формування Корпоративного стандарту управлінського обліку та внутрішньої управлінської звітності, що поєднує корпоративний і локальний рівні регламентації. Запропоновано принцип контрольованої автономії бізнес-одиниць, структуру Корпоративного стандарту, ієрархічно-процесний підхід до визначення об'єктів управлінського обліку та дворівневу модель внутрішньої управлінської звітності. На корпоративному рівні передбачено уніфікацію інформаційного ядра, а на локальному – деталізацію показників відповідно до специфіки бізнес-процесів, технологій і центрів відповідальності.*

Перспективи. *Подальші дослідження доцільно спрямувати на деталізацію методичних положень Корпоративного стандарту для окремих видів діяльності, розроблення форм корпоративної та локальної управлінської звітності й обґрунтування механізмів їх інтеграції в єдине цифрове інформаційне середовище корпоративних підприємницьких структур.*

Ключові слова: *управлінський облік, корпоративний стандарт, внутрішня управлінська звітність, корпоративна структура, бізнес-одиниця, контрольована автономія, бізнес-процес.*

© Цимбалюк Назарій, 2026

[2] Науковий керівник – д-р екон. наук, професор Здирко Н.Г.

Вступ.

Сучасні корпоративні підприємницькі структури характеризуються складністю організаційної побудови, територіальною та функціональною відокремленістю бізнес-одиниць, різноманітністю видів діяльності та значною кількістю внутрішніх інформаційних зв'язків. За таких умов управлінський облік має забезпечувати не лише формування інформації для потреб окремих структурних одиниць, а й її узгодженість на рівні корпоративної структури загалом.

Практична організація управлінського обліку в корпоративних структурах значною мірою залежить від особливостей діяльності окремих бізнес-одиниць. Відмінності у виробничих технологіях, бізнес-процесах, організаційній структурі та інформаційних потребах менеджменту об'єктивно зумовлюють різний рівень деталізації облікової інформації, склад аналітичних показників і внутрішньої управлінської звітності. Тому повна уніфікація управлінського обліку в межах корпоративної структури є не лише складною, а в окремих випадках і недоцільною, оскільки може обмежувати можливості врахування специфіки діяльності бізнес-одиниць.

Водночас надмірна автономність бізнес-одиниць у виборі підходів до управлінського обліку породжує іншу проблему – методичну неузгодженість інформації. Відмінності у визначенні об'єктів обліку, класифікації витрат і доходів, застосуванні аналітичних розрізів, підходах до розподілу непрямих витрат, формуванні бюджетних показників та управлінської звітності ускладнюють зіставлення результатів діяльності та консолідацію управлінської інформації на корпоративному рівні.

Таким чином, у системі управлінського обліку корпоративних підприємницьких структур виникає необхідність узгодження двох, на перший погляд, протилежних потреб: забезпечення єдності корпоративної методології та збереження достатньої самостійності бізнес-одиниць у побудові локальних облікових процедур. Вирішення цієї проблеми потребує формування відповідної системи внутрішньої регламентації, яка б визначала єдині організаційні та методичні засади управлінського обліку, але водночас передбачала можливість їх адаптації до специфіки окремих видів діяльності.

Отже, проблема полягає не стільки у відсутності окремих методик управлінського обліку, скільки у недостатній їх узгодженості в межах єдиної корпоративної системи. Це зумовлює необхідність формування такого механізму внутрішньої регламентації, який забезпечував би єдність організаційних і методичних засад управлінського обліку та внутрішньої управлінської звітності без надмірного обмеження самостійності бізнес-одиниць.

З огляду на зазначене актуальним є розроблення Корпоративного стандарту управлінського обліку та внутрішньої управлінської звітності, який забезпечуватиме організаційну та методичну єдність управлінського обліку корпоративної підприємницької структури, визначатиме спільні вимоги до формування управлінської інформації та водночас залишатиме можливість адаптації локальних процедур до особливостей діяльності бізнес-одиниць.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Проблематика організаційно-методичного забезпечення управлінського обліку в сучасних дослідженнях дедалі більше розглядається у взаємозв'язку з необхідністю впорядкування внутрішніх інформаційних потоків, внутрішньої регламентації та стандартизації облікових процедур і формування релевантної управлінської звітності. Питання стандартизації облікової інформації та її впливу на управлінську звітність розглядають А. Музиченко, С. Скрипник та Л. Мельянкова. Автори пов'язують стандартизацію з підвищенням якості інформаційного забезпечення управління та можливістю формування зіставної звітної інформації [1]. Наукова праця В. Шарманської та А. Мингальової присвячена нормативному полю формування внутрішньогосподарської звітності. Дослідниці звертають увагу на роль внутрішніх регламентів, облікової політики, стандартизації та уніфікації у формуванні управлінської звітності [2].

Важливим напрямом сучасних досліджень є вдосконалення методології формування

управлінської звітності. А. Ясінська обґрунтовує етапність її побудови, необхідність орієнтації складу показників на інформаційні потреби користувачів та використання ключових показників ефективності [3]. М. Заворітній розглядає управлінську звітність як системний інформаційний інструмент прийняття стратегічних і тактичних рішень та виокремлює послідовні етапи її проєктування, розроблення, впровадження й подальшого вдосконалення [4].

Окремий напрям наукових досліджень пов'язаний із процесною орієнтацією управлінського обліку. І. Склярук та Н. Вовк розглядають управлінський облік бізнес-процесів в умовах цифрової трансформації, зокрема можливості ERP-систем для інтеграції інформації, адаптації бізнес-процесів та оптимізації управління ресурсами [5]. А. Семенців, досліджуючи управлінський облік витрат у контексті функціонування центрів відповідальності, обґрунтовує необхідність методологічної переорієнтації облікової системи та посилення її зв'язку із центрами відповідальності як важливої передумови ефективного управління витратами [6].

Значний вплив на розвиток організаційних і методичних засад управлінського обліку справляє цифрова трансформація. Сучасні зарубіжні дослідження підтверджують, що якість інформаційних систем управлінського обліку безпосередньо пов'язана з ефективністю управлінського контролю, а автоматизація процесів посилює значення належної організації інформаційного забезпечення. Тобто цифровізація не нівелює організаційного чинника в побудові управлінського обліку. Е. Педрозу та К. Гомеш на основі емпіричного дослідження доводять суттєву роль вищого менеджменту в забезпеченні ефективного використання систем управлінського обліку та їх інформації у процесах прийняття рішень [7]. Це набуває особливого значення для корпоративних структур, у яких інформаційні потреби корпоративного рівня мають узгоджуватися з організаційною самостійністю та особливостями функціонування окремих бізнес-одиниць.

Незважаючи на розвиток досліджень у сфері організації управлінського обліку, стандартизації облікової інформації, внутрішньої управлінської звітності та цифровізації облікових процесів, недостатньо опрацьованим залишається питання їх системного поєднання в межах єдиного внутрішнього нормативного документа корпоративної підприємницької структури. Потребують подальшого обґрунтування організаційна побудова та методичне наповнення Корпоративного стандарту управлінського обліку та внутрішньої управлінської звітності, розмежування корпоративного і локального рівнів регламентації, а також механізм поєднання методологічної єдності управлінського обліку з можливістю адаптації його процедур до особливостей окремих бізнес-одиниць.

Мета.

Метою статті є обґрунтування організаційно-методичних засад формування Корпоративного стандарту управлінського обліку та внутрішньої управлінської звітності на принципі контрольованої автономії бізнес-одиниць.

Методологія дослідження.

Методологічною основою дослідження є системний і процесний підходи до організації управлінського обліку корпоративних підприємницьких структур. Для виявлення проблем його організаційно-методичного забезпечення застосовано методи аналізу, синтезу, порівняння та узагальнення, а для дослідження взаємозв'язків корпоративного і локального рівнів – структурно-функціональний метод. Метод моделювання використано для побудови дворівневої системи регламентного забезпечення. На основі логічного узагальнення обґрунтовано принцип контрольованої автономії бізнес-одиниць та структуру Корпоративного стандарту управлінського обліку і внутрішньої управлінської звітності.

Результати.

Організація управлінського обліку в корпоративних підприємницьких структурах ускладнюється поєднанням централізованого корпоративного управління з організаційною та

функціональною відокремленістю окремих бізнес-одиниць. З одного боку, корпоративний рівень потребує єдності методологічних підходів, інформаційної зіставності та можливості узагальнення показників для планування, контролю й оцінювання результатів діяльності. З іншого – специфіка бізнес-процесів, технологій та організаційної побудови окремих бізнес-одиниць зумовлює необхідність збереження певної самостійності у формуванні локальних процедур управлінського обліку.

За таких умов повна централізація регламентного забезпечення може призвести до надмірної уніфікації облікових процедур та недостатнього врахування особливостей діяльності бізнес-одиниць. Водночас їх надмірна автономність створює ризики методичної неузгодженості, використання різних підходів до формування показників та ускладнює консолідацію управлінської інформації. Тому організаційне забезпечення управлінського обліку корпоративної підприємницької структури має ґрунтуватися на поєднанні корпоративної єдності та локальної гнучкості.

З метою вирішення зазначеної проблеми запропоновано дворівневу систему регламентного забезпечення управлінського обліку, що охоплює корпоративний і локальний рівні та базується на засадах функціональної централізації і методологічної підпорядкованості (рис. 1).

На корпоративному рівні управляюча компанія визначає єдині принципи, методичні підходи, термінологію, вимоги до інформації та внутрішньої управлінської звітності, правила інформаційної взаємодії й цифрового обміну даними. На локальному рівні бізнес-одиниці конкретизують установлені корпоративні положення відповідно до особливостей власних бізнес-процесів, організаційної структури та інформаційних потреб управління.

Саме в межах такої моделі нами запропоновано принцип контрольованої автономії бізнес-одиниць, зміст якого полягає у поєднанні обов'язковості єдиних корпоративних організаційно-методичних вимог із можливістю адаптації локальних процедур управлінського обліку до специфіки діяльності окремих бізнес-одиниць. При цьому автономія не означає методологічної відокремленості: локальні рішення мають формуватися в межах корпоративних вимог та забезпечувати зіставність і можливість подальшого узагальнення управлінської інформації.

Практичною формою реалізації запропонованого підходу є Корпоративний стандарт управлінського обліку та внутрішньої управлінської звітності, який доцільно розглядати як внутрішній нормативний документ, що встановлює єдині організаційні й методичні засади функціонування системи управлінського обліку та визначає межі адаптації відповідних положень на рівні бізнес-одиниць.

Структуру Корпоративного стандарту запропоновано формувати за функціонально-послідовним принципом, відповідно до якого його положення охоплюють загальні засади функціонування системи управлінського обліку, організаційне забезпечення, методичні положення та внутрішню управлінську звітність (рис. 2). Така побудова забезпечує послідовний перехід від визначення загальних корпоративних правил та розподілу повноважень до методики формування управлінської інформації та її представлення у внутрішній звітності.

Організаційні засади Корпоративного стандарту визначають модель організації управлінського обліку в корпоративній підприємницькій структурі, розмежування функцій управляючої компанії та бізнес-одиниць, порядок формування центрів відповідальності та закріплення їх повноважень, організацію інформаційних потоків і документообігу, а також дворівневу систему нормативного забезпечення управлінського обліку. Їх призначення полягає у формуванні єдиної організаційної моделі управлінського обліку та забезпеченні ефективної взаємодії всіх учасників корпоративної структури. При цьому корпоративний рівень забезпечує функціональну централізацію, методологічну єдність і координацію системи управлінського обліку, а локальний – реалізацію встановлених корпоративних вимог з урахуванням організаційних і технологічних особливостей діяльності бізнес-одиниць. Така побудова створює організаційне підґрунтя для реалізації принципу контрольованої автономії бізнес-одиниць, поєднуючи єдність корпоративного управління з необхідною гнучкістю локальних облікових процедур.

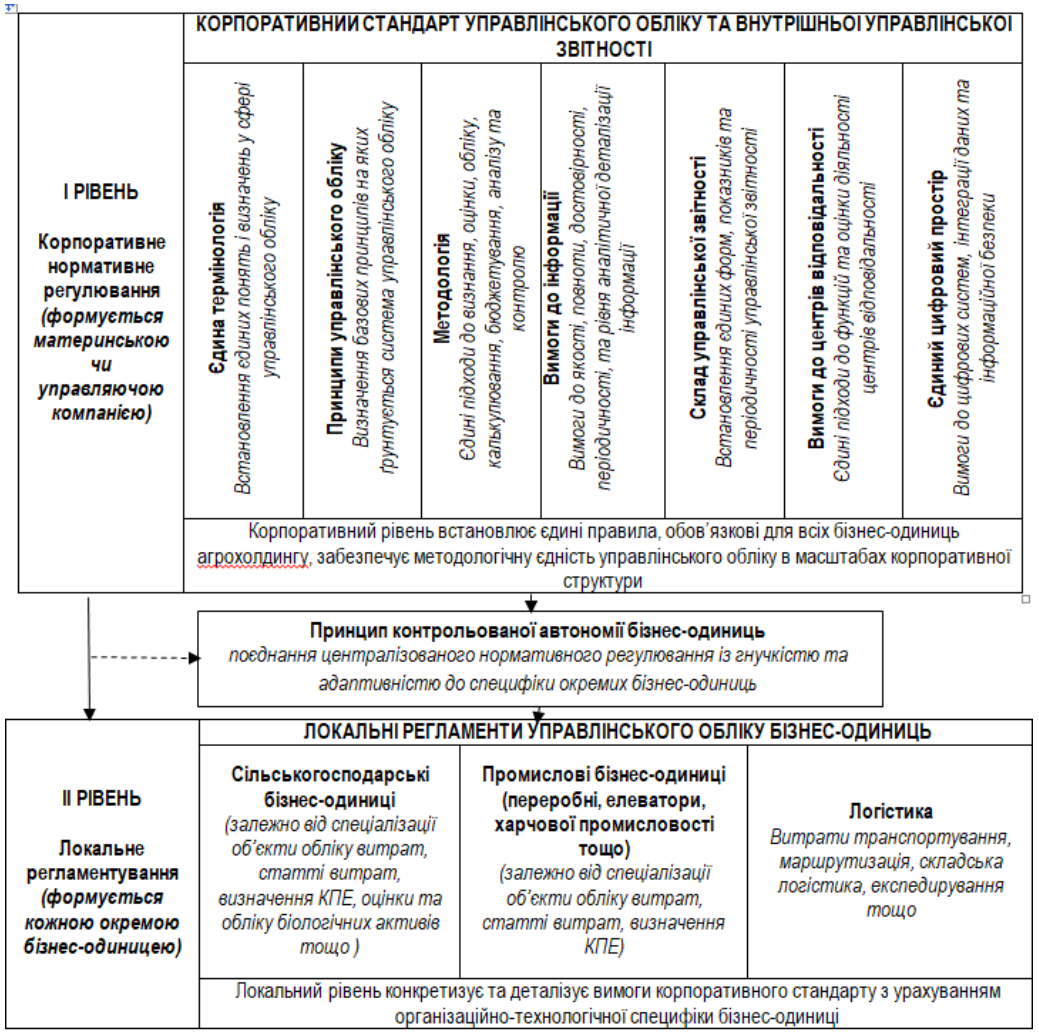

Рис. 1. Дворівнева система внутрішнього нормативного забезпечення управлінського обліку корпоративних підприємницьких структур

Примітка: авторська розробка

Організаційна впорядкованість системи управлінського обліку сама по собі не забезпечує зіставності та належної якості управлінської інформації, якщо на рівні окремих бізнес-одиниць застосовуються різні підходи до визначення об'єктів обліку, класифікації витрат і доходів, їх аналітичного групування, розподілу непрямих витрат та оцінювання результатів діяльності. Тому наступною складовою Корпоративного стандарту є методичні положення, призначені для формування єдиного методичного базису управлінського обліку в межах корпоративної підприємницької структури.

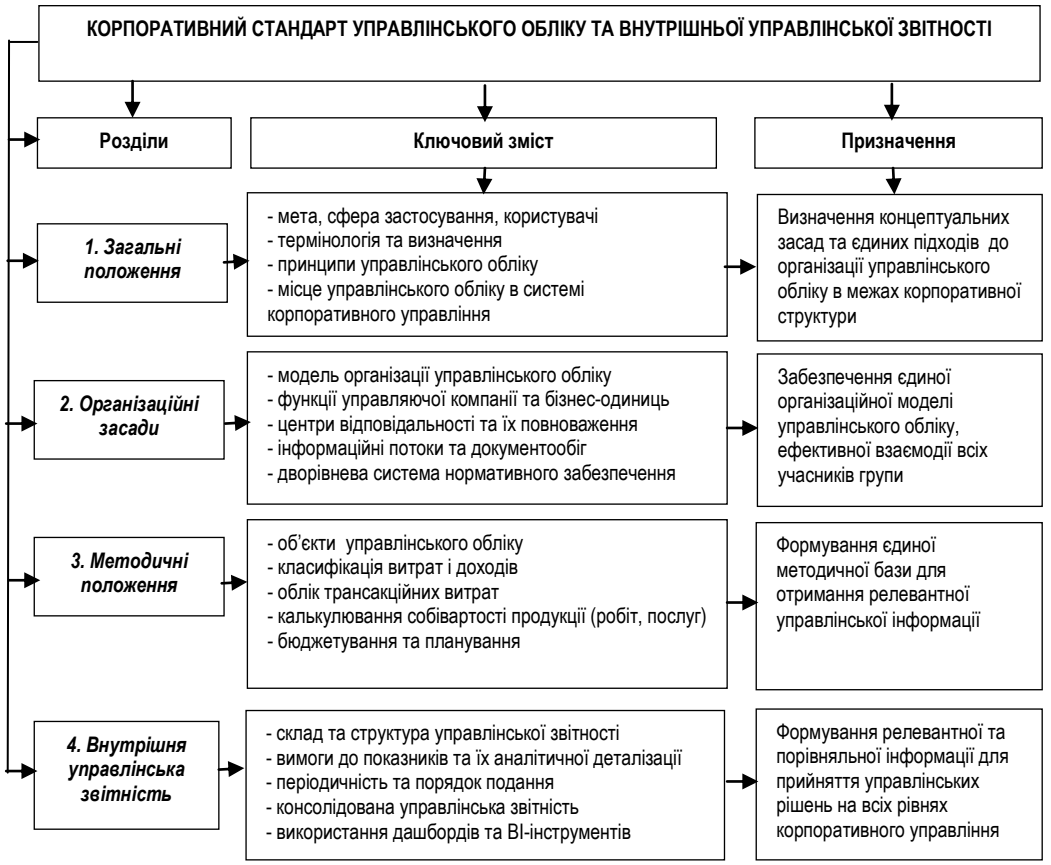

Рис. 2. Структура Корпоративного стандарту управлінського обліку та внутрішньої управлінської звітності

Джерело: авторська розробка

В основу побудови методичної складової запропоновано покласти ієрархічно-процесний підхід до визначення об'єктів управлінського обліку. Відповідно до нього на корпоративному рівні основними об'єктами виступають бізнес-одиниці, результати діяльності яких є предметом корпоративного планування, контролю та оцінювання, тоді як на локальному рівні базовими об'єктами визначено бізнес-процеси, у взаємозв'язку з якими формується інформація про господарські операції, використані ресурси, витрати, доходи, центри відповідальності та результати діяльності. Така побудова забезпечує послідовне узагальнення управлінської інформації від бізнес-процесів до бізнес-одиниць і корпоративного рівня.

Методичні положення Стандарту охоплюють класифікацію та аналітичне групування витрат і доходів; облік витрат за бізнес-процесами та центрами відповідальності; облік і розподіл непрямих витрат; ідентифікацію та аналітичний облік трансакційних витрат; калькулювання собівартості; облік внутрішньокорпоративних операцій і внутрішнє трансфертне ціноутворення; бюджетування та аналіз відхилень; оцінювання результативності центрів відповідальності. Їх призначення полягає у забезпеченні методичної єдності формування управлінської інформації, її зіставності між бізнес-одиницями та можливості подальшого узагальнення на корпоративному рівні. Водночас єдність методичних засад не передбачає повної уніфікації облікових процедур: корпоративний рівень

встановлює базові правила, критерії та аналітичні вимоги, а бізнес-одиниці деталізують їх відповідно до специфіки бізнес-процесів і технологій. У такий спосіб принцип контрольованої автономії набуває не лише організаційного, а й методичного змісту.

Насамперед удосконалення потребує підхід до визначення об'єктів управлінського обліку, оскільки складна організаційна структура корпоративних утворень зумовлює різні інформаційні потреби на корпоративному та локальному рівнях. У дослідженні запропоновано ієрархічно-процесний підхід до формування системи об'єктів управлінського обліку, відповідно до якого вони розмежовуються залежно від рівня управління. На корпоративному рівні основними об'єктами виступають бізнес-одиниці, інформація про діяльність яких необхідна управляючій компанії для планування, порівняння результатів, контролю та оцінювання ефективності. На локальному рівні базовими об'єктами визначено бізнес-процеси, у взаємозв'язку з якими формується інформація про господарські операції, ресурси, витрати, доходи, центри відповідальності та результати діяльності. При цьому бізнес-одиниця одночасно виступає об'єктом корпоративного управлінського обліку та організаційною межею формування системи об'єктів локального рівня. Такий підхід забезпечує вертикальний взаємозв'язок управлінської інформації та можливість її послідовного узагальнення від бізнес-процесу до бізнес-одиниці й корпоративної структури загалом.

Практичним розвитком ієрархічно-процесного підходу є запропонований порядок аналітичного відображення витрат одночасно за бізнес-процесами та центрами відповідальності. Традиційне групування витрат лише за структурними підрозділами або статтями не завжди дозволяє встановити, у межах якого процесу були спожиті ресурси та хто має можливість впливати на відповідні витрати. Поєднання двох аналітичних розрізів дає змогу, з одного боку, визначити витрати конкретного бізнес-процесу, а з іншого – ідентифікувати центр відповідальності за їх формування. У результаті створюється інформаційна основа для аналізу витрат не лише за місцем їх виникнення, а й за економічною логікою здійснення бізнес-процесів та сферою управлінського впливу.

Окремого методичного вирішення потребує проблема трансакційних витрат, значна частина яких у традиційній системі обліку розосереджена у складі адміністративних, збутових та інших операційних витрат, що обмежує можливості їх аналізу для управлінських цілей. Для вирішення цієї проблеми запропоновано не створювати паралельну систему обліку чи окремі рахунки, а забезпечити аналітичну ідентифікацію трансакційних витрат у межах єдиного інформаційного масиву управлінського обліку. При їх відображенні передбачено визначення бізнес-одиниці та бізнес-процесу, у межах яких виникли відповідні витрати, центру відповідальності та статті витрат, а також додаткове виокремлення середовища їх виникнення – внутрішньокорпоративного або зовнішнього, та виду трансакції. Це дозволяє встановлювати не лише величину трансакційних витрат, а й причини та середовище їх виникнення, забезпечуючи інформаційну основу для подальшого аналізу й управління ними.

Взаємозв'язок зазначених методичних положень забезпечує формування наскрізної аналітики управлінського обліку: витрати та результати ідентифікуються у зв'язку з бізнес-процесами і центрами відповідальності, узагальнюються на рівні бізнес-одиниць та надалі використовуються для формування корпоративних показників.

Таким чином, методична складова Корпоративного стандарту визначає єдині правила формування управлінської інформації, тоді як її практична цінність для менеджменту реалізується через систему внутрішньої управлінської звітності. Саме звітність забезпечує трансформацію сформованих за єдиними методичними підходами обліково-аналітичних даних в інформацію, придатну для контролю, оцінювання та прийняття управлінських рішень на корпоративному і локальному рівнях.

Завершальною складовою запропонованого Корпоративного стандарту є внутрішня управлінська звітність, яка забезпечує систематизацію та представлення інформації, сформованої відповідно до встановлених організаційних і методичних положень. Особливості корпоративних підприємницьких структур зумовлюють необхідність одночасного задоволення інформаційних

потреб управляючої компанії та менеджменту окремих бізнес-одиниць, що потребує диференціації складу й рівня деталізації управлінської інформації.

З цією метою запропоновано дворівневу модель формування внутрішньої управлінської звітності, яка охоплює корпоративний і локальний рівні (рис. 3).

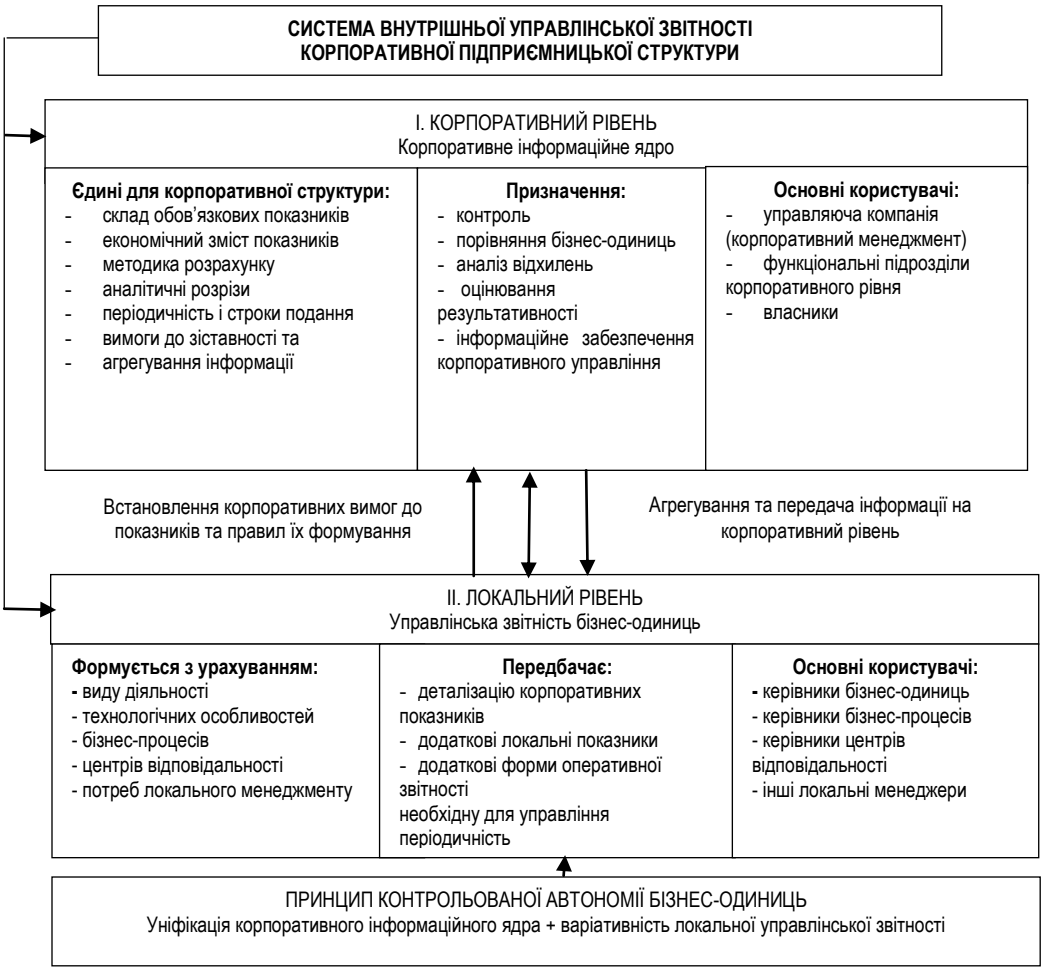

Рис. 3. Дворівнева модель формування внутрішньої управлінської звітності корпоративної підприємницької структури

Примітка: авторська розробка

На корпоративному рівні формується корпоративне інформаційне ядро – сукупність обов'язкових управлінських показників, аналітичних розрізів та єдиних вимог до їх формування і подання, необхідних для зіставлення результатів діяльності бізнес-одиниць, контролю виконання бюджетів, оцінювання результативності та прийняття корпоративних управлінських рішень. Уніфікації при цьому підлягають насамперед економічний зміст показників, методика їх розрахунку, обов'язкові аналітичні розрізи, періодичність і строки подання, що забезпечує зіставність та можливість агрегування інформації.

На локальному рівні внутрішня управлінська звітність формується відповідно до специфіки

діяльності конкретної бізнес-одиниці, її бізнес-процесів, технологічних особливостей, центрів відповідальності та інформаційних потреб менеджменту. Бізнес-одиниці можуть деталізувати корпоративні показники, вводити додаткові фінансові, натуральні, технологічні та нефінансові показники, встановлювати необхідні аналітичні розрізи та формувати оперативну звітність з більшою періодичністю. Водночас така варіативність не повинна змінювати економічний зміст показників корпоративного інформаційного ядра або перешкоджати їх подальшому узагальненню.

Принциповим положенням запропонованої моделі є те, що уніфікується не вся внутрішня управлінська звітність, а її корпоративне інформаційне ядро. Це дозволяє уникнути як надмірної стандартизації, що не враховує особливостей бізнес-одиниць, так і надмірної різнорідності локальної звітності, яка ускладнює зіставлення та консолідацію управлінської інформації. Таким чином, дворівнева модель звітності є безпосереднім проявом принципу контрольованої автономії бізнес-одиниць в інформаційному забезпеченні корпоративного управління.

Взаємодія двох рівнів має двосторонній характер. Від бізнес-одиниць до управляючої компанії передається узагальнена інформація відповідно до корпоративних вимог, тоді як у зворотному напрямі надходять цільові показники, результати корпоративного аналізу та управлінські рішення. За необхідності агреговані показники повинні забезпечувати можливість їх деталізації до рівня відповідної бізнес-одиниці, бізнес-процесу або центру відповідальності, що посилює аналітичні та контрольні можливості управлінської звітності.

При цьому Корпоративний стандарт, на нашу думку, не повинен закріплювати жорстко встановлений набір форм звітності. Доцільним є визначення у ньому принципів, вимог до змісту інформації, порядку її формування та взаємодії корпоративного і локального рівнів, тоді як конкретні корпоративні форми можуть систематизуватися в окремому Альбомі форм корпоративної управлінської звітності, а локальні – у відповідних внутрішніх регламентах бізнес-одиниць. Такий підхід дозволяє актуалізувати форми звітності відповідно до змін інформаційних потреб менеджменту без перегляду концептуальних положень Корпоративного стандарту.

Запропонована побудова Корпоративного стандарту забезпечує послідовний взаємозв'язок його організаційної, методичної та інформаційно-звітної складових. Організаційні положення визначають розподіл функцій, відповідальності та порядок взаємодії учасників системи управлінського обліку; методичні – встановлюють єдині підходи до формування й аналітичного структурування управлінської інформації; внутрішня управлінська звітність забезпечує її узагальнення та представлення відповідно до інформаційних потреб різних рівнів управління. Наскрізною основою їх взаємодії є принцип контрольованої автономії бізнес-одиниць, що дозволяє поєднати корпоративну організаційно-методичну єдність із необхідною гнучкістю локальних облікових процедур.

Висновки і перспективи.

Проведене дослідження засвідчило, що ефективність управлінського обліку в корпоративних підприємницьких структурах значною мірою залежить від узгодженості його організаційних і методичних засад на різних рівнях управління. Організаційна та функціональна відокремленість бізнес-одиниць, відмінності у характері їх діяльності та інформаційних потребах зумовлюють необхідність поєднання корпоративної уніфікації з можливістю адаптації локальних облікових процедур. Для вирішення цієї проблеми обґрунтовано доцільність формування Корпоративного стандарту управлінського обліку та внутрішньої управлінської звітності, який поєднує організаційні, методичні та інформаційно-звітні складові системи управлінського обліку. В основу його побудови покладено дворівневу систему регламентного забезпечення, що передбачає встановлення єдиних вимог на корпоративному рівні та їх конкретизацію відповідно до особливостей діяльності бізнес-одиниць.

Обґрунтовано принцип контрольованої автономії бізнес-одиниць, який передбачає поєднання методологічної єдності корпоративної системи управлінського обліку з локальною гнучкістю її практичної реалізації. Організаційне забезпечення цього принципу здійснюється через

систему взаємопов'язаних внутрішніх регламентів, що визначають модель організації управлінського обліку, розподіл функцій і відповідальності, діяльність центрів відповідальності, інформаційну взаємодію та документообіг.

Методичну єдність запропоновано забезпечувати на основі ієрархічно-процесного підходу до формування об'єктів управлінського обліку, відповідно до якого на корпоративному рівні основними об'єктами виступають бізнес-одиниці, а на локальному – бізнес-процеси. Його практичним розвитком є формування аналітичної інформації про витрати у взаємозв'язку з бізнес-процесами та центрами відповідальності, а також аналітична ідентифікація трансакційних витрат у межах єдиного інформаційного масиву управлінського обліку. Запропонована дворівнева модель внутрішньої управлінської звітності передбачає уніфікацію на корпоративному рівні не всієї звітності, а її інформаційного ядра з одночасним збереженням можливостей його деталізації на рівні бізнес-одиниць. Це забезпечує зіставність і можливість узагальнення управлінської інформації та водночас дозволяє враховувати технологічні й організаційні особливості окремих видів діяльності.

Практична реалізація розробленого Корпоративного стандарту сприятиме впорядкуванню управлінського обліку, узгодженню інформаційних потоків між рівнями управління, підвищенню зіставності показників діяльності бізнес-одиниць та якості внутрішньої управлінської звітності, створюючи цілісне інформаційне підґрунтя для корпоративного планування, контролю, оцінювання результативності та прийняття управлінських рішень.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з деталізацією методичних положень Корпоративного стандарту для окремих видів діяльності, розробленням форм корпоративної та локальної управлінської звітності, а також обґрунтуванням механізмів їх інтеграції в єдине цифрове інформаційне середовище корпоративних підприємницьких структур.

Список використаних джерел

1. Музиченко А., Скрипник С., Мельянкова Л. Стандартизація бухгалтерського обліку: вплив на управлінську звітність та порівняльний аналіз. *Економіка та суспільство.* 2024. № 59. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-4.
2. Шарманська В., Мингальова А. Нормативне поле формування внутрішньогосподарської звітності в Україні. *Економіка та суспільство.* 2024. № 70. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-13.
3. Ясінська А. Методологія формування управлінської звітності в системі управління підприємством. *Економіка та суспільство.* 2024. № 66. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-88.
4. Заворітній М. Оцінка ефективності впровадження системи управлінської звітності. *Економіка і регіон*. 2024. № 3(94). С. 141-147. DOI: 10.26906/EiR.2024.3(94).3491.
5. Склярук І., Вовк Н. Управлінський облік бізнес-процесів в умовах діджиталізації. *Економіка та суспільство.* 2024. № 59. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-69.
6. Семенців А. Я. Управлінський облік витрат енергопостачальних підприємств України у контексті функціонування центрів відповідальності. *Регіональна економіка.* 2024. № 3(113). С. 124-130. DOI: https://doi.org/10.36818/1562-0905-2024-3-11.
7. Pedroso E., Gomes C.F. Disentangling the effects of top management on management accounting systems utilization. *International Journal of Accounting Information Systems.* 2024. Vol. 53. DOI: 10.1016/j.accinf.2024.100678.
8. Олійник О. В., Іваницький В. М. Управлінський вимір ESG-звітності: концептуальні засади інтеграції у систему корпоративного обліку. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2025. Вип. 2(61). С. 47-53. DOI: http://dx.doi.org/10.26642/pbo-2025-2(61)-47-53.

Статтю отримано: 25.07.2026 / Рецензування 11.09.2026 / Прийнято до друку: 30.10.2026

Nazarii Tsymbaliuk
PhD Student
Vinnytsia National Agrarian University
Vinnytsia, Ukraine
E-mail: Signlibra94@gmail.com
ORCID: 0009-0005-8117-3409

CORPORATE STANDARD FOR MANAGEMENT ACCOUNTING AND INTERNAL MANAGEMENT REPORTING: ORGANIZATIONAL AND METHODOLOGICAL FRAMEWORK FOR ITS DEVELOPMENT

Abstract

Introduction. *The complexity of the organizational structure of corporate business entities, the functional autonomy of business units, and differences in their information needs determine the necessity of combining methodological consistency of management accounting at the corporate level with the possibility of adapting local accounting procedures.*

Methods. *The methodological basis of the study comprises systemic and process approaches. The methods of analysis, synthesis, comparison, generalization, structural-functional analysis, and modelling were applied to develop a two-level system of regulatory support for management accounting.*

Results. *The feasibility of developing a Corporate Standard for Management Accounting and Internal Management Reporting, which combines corporate and local levels of regulation, is substantiated. The principle of controlled autonomy of business units, the structure of the Corporate Standard, a hierarchical-process approach to defining management accounting objects, and a two-level model of internal management reporting are proposed. At the corporate level, the model provides for the unification of the information core, while at the local level it enables the detailing of indicators according to the specifics of business processes, technologies, and responsibility centres.*

Discussion. *Further research should focus on detailing the methodological provisions of the Corporate Standard for specific types of activities, developing forms of corporate and local management reporting, and substantiating mechanisms for their integration into a unified digital information environment of corporate business entities.*

Keywords: *management accounting, corporate standard, internal management reporting, corporate structure, business unit, controlled autonomy, business process.*

References

1. Muzychenko, A., Skrypnyk, S., & Meliankova, L. (2024). Standartyzatsiia bukhhalterskoho obliku: vplyv na upravlinsku zvitnist ta porivnialnyi analiz [Accounting standardization: impact on management reporting and comparative analysis]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 59. https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-4

2. Sharmanska, V., & Mynhalova, A. (2024). Normatyvne pole formuvannia vnutrishnohospodarskoi zvitnosti v Ukraini [Regulatory field of formation of internal economic reporting in Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 70. https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-13

3. Yasinska, A. (2024). Metodolohiia formuvannia upravlinskoi zvitnosti v systemi upravlinnia pidpryiemstvom [Methodology of the formation of management reporting in the enterprise management system]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 66. https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-88

4. Zavoritnii, M. (2024). Otsinka efektyvnosti vprovadzhennia systemy upravlinskoi zvitnosti [Assessment of the effectiveness of implementing a management reporting system]. *Ekonomika i rehion*, 3(94), 141-147. https://doi.org/10.26906/EiR.2024.3(94).3491

5. Skliaruk, I., & Vovk, N. (2024). Upravlinskyi oblik biznes-protsesiv v umovakh didzhytalizatsii [Digitalization-driven management accounting of business processes]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 59. https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-69

6. Sementsiv, A. Ya. (2024). Upravlinskyi oblik vytrat enerhopostachalnykh pidpryiemstv Ukrainy u konteksti funktsionuvannia tsentriv vidpovidalnosti [Management accounting of costs of Ukrainian energy supply enterprises in the context of responsibility centres]. *Rehionalna ekonomika*, 3(113), 124-130. https://doi.org/10.36818/1562-0905-2024-3-11

7. Pedroso, E., & Gomes, C. F. (2024). Disentangling the effects of top management on management accounting systems utilization. *International Journal of Accounting Information Systems, 53*, 100678. https://doi.org/10.1016/j.accinf.2024.100678

8. Oliinyk, O. V., & Ivanytskyi, V. M. (2025). Upravlinskyi vymir ESG-zvitnosti: kontseptualni zasady intehratsii u systemu korporatyvnoho obliku [Managerial dimension of ESG reporting: conceptual foundations of integration into the corporate accounting system]. *Problemy teorii ta metodolohii bukhhalterskoho obliku, kontroliu i analizu*, 2(61), 47-53. https://doi.org/10.26642/pbo-2025-2(61)-47-53

Received: 07.25.2026 / Review 09.11.2026 / Accepted 10.30.2026